

RÁCZ ALBERT**KÖSZÖNET AZ EGYETEMNEK¹**

Messziről jöttem. Miskolcon befejezve a kereskedelmi középiskolát, a könyvelést oktató tanárom ajánlotta a falusi kereskedő apámnak, hogy tanár legyek, könyvelést oktató tanár! Ezt a képzést a Közgazdasági Egyetem keretében végezték. Ez így maradt akkor is, amikor 1948-ban a Közgazdasági Egyetem önálló lett, s nem egy nagyobb egyetem oktatásán belüli, ún. közgazdaság-tudományi fakultás.

Soha nem jártam Budapesten. Először 1948 nyarán, az egyetemi felvétel alkalmából látam közelről Magyarország fővárosát. Bizony idegen és felemelő volt számomra ez az esemény. Az egyetemre felvettek, de nem a tanári szakra, hanem az akkori szakosodási rend szerinti ipari szakra. Természetesen örültem, és egy kicsit féltem is, hiszen a családkban olyan, hogy valaki „*egyetemi hallgató*” legyen, soha nem fordult elő.

Magamról még azt is el kell mondanom, hogy itt szembesültem az akkori rendszer politikájával, ami a különböző társadalmi osztályok és az azokból származó hallgatók gyakorlati megkülönböztetésén alapult.

A mi évfolyamuk volt az első, amelyik az önállósodott Közgazdasági Egyetemen kezdte és végezte tanulmányait. Ma is és akkor is – 1948-52-es években – nagy tisztelettel kapcsolódtunk egymáshoz, segítettük, becsültük egymást.

Mi, a hallgatók csak annyiban tartoztunk együvé, hogy mindannyian az újonnan alakult egyetem elsőéves hallgatói voltunk. Nagyon sokfélék voltunk életkor, származás, tudás és előéletünk szerint egyaránt. Ezért is, spontán és szervezeten, mindannyian támogattuk egymást. Ez megnyilvánult a barátságban, tanulásban és a szórakozásban.

Ez a sokszínű hallgatóság nagymértékben különbözött egymástól életcélok tekintetében is. Sokan voltak, akik a társadalomtudományok és a közgazdasági ismeretek azokban az években kívánatos elsajátítását tartották fontosnak és célszerűnek. De nem kevesen érdeklődtek az ún. reáltantárgyak – gazdasági matematika, statisztika, könyvelés – iránt. Voltak, akik a tanári pályát választották, az elsajátított ismeretek továbbadásáért.

Én a statisztikai téma iránt érdeklődtem, és ebbe az irányba fejlesztettem ismereteimet is. Ennek eredményeként kerültem be az egyetemi oktatói közösségbe még egyetemi éveim idején. Először 1950-ben, harmadéves egyetemistaként fogadtak be a Statisztikai tanszékre mint kinevezett demonstrátort. Ez számomra jelentős változás volt. Egyrészt azért, mert a tanszék munkatársa lettem, másrészt azért, mert fizetést is kaptam.

Majd 1952 augusztusától – a diploma megszerzése után – a tanszéken dolgoztam mint tanársegéd. Kedveltem az oktatást és a hallgatókat. Valójában közel gyakorúak voltunk, ma is örömmel találkozom velük. Kizárólag a statisztika oktatásával 1958-ig fog-

lalkoztam, ezután kikerültem a „gyakorlati életbe” – a Központi Statisztikai Hivatalba, de a tanszékkal nem szakadt meg a kapcsolatom, az oktatást továbbra is folytattam. Így az egyetemmel a szoros kapcsolatom megmaradt, aminek köszönhetően 1982-ben a kormány címzetes egyetemi tanárrá nevezett ki.

Az egyetemi oktatásba bekapcsolódva részt vehettem az új egyetem és a megváltozott feltételek által kívánatosnak tartott statisztikai tananyag kialakításában. Visszagon-dolva sajátos és tanulságos időszaka volt ez az életemnek. Megfogalmazódott a vezetők részéről, hogy egyszerűsíteni kell a tananyagot, főleg a statisztika matematikai feltételeit és az arra alapozott mutatószámokat és módszereket.

Ekkor, 1950-től a Statisztikai tanszék vezetője már a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) elnöke volt, aki az eredeti szakmája szerint matematika tanári diplomával rendelkezett. A gyakorlati és elméleti körülmények azonban néhány éven belül igazolták számára a kezdeti évek hibás döntéseit (amelyekben Ő is részt vett), és igényelte, feladatul adta a tanszéki dolgozóknak, hogy készítsenek új tananyagot (jegyzetet, majd könyvet). A tanszéken dolgozó kollégák között voltak olyanok, akik kutatásaik, tanulmányaik révén olyan ismeretekre tettek szert, hogy ezt a feladatot elvállalták és sikerrel végrehajtották. Ma is ezekből a könyvekből (persze új kiadásokban, korszerűsítve) tanítják az egyetemen a statisztika alapjait, az ún. általános statisztikát.

A munkám mellett lényeges volt, hogy a 1948-52 években együtt tanuló kollégáimmal, hallgatótársaimmal a kapcsolatom nem szakadt meg, ma is élő. Minden évben találkozunk, emlékezünk a régi időkre és beszélgetünk a mai gondjainkról. Hízelgő számomra, hogy hallgatótársaim közül sokakat neves közgazdászként ismert meg az ország az elmúlt évtizedekben. Nevek nélkül emlékezem valamennyiükre: azokra, akik magas szintű állami intézményekben, minisztériumokban, hivatalokban, tudományos intézményekben, vállalatokban töltöttek be vezetői állásokat, munkaköröket. Voltak köztük miniszterek, államtitkárok, nagykövetek, főosztályvezetők, tudományos kutatók, kandidátusok, doktorok. De ugyancsak emlékezem azokra a hallgatótársamra is, akikről nem tudom hová, merre vitte őket az útjuk.

Az emlékezéseimet csak az zavarja, hogy a rendszeres éves találkozásokon a korábbi évtizedekben százan, vagy még annál is többen összejöttünk. Sajnos az elmúlt évben (2017) talán még húszan sem voltunk. De ez az élet rendje. Ma már 90 éves vagyok, hallgatótársaim fele biztosan idősebb volt nálam. A még meglévő barátaimnak, kollégáimnak jó egészséget és békés életet kívánok!

Aminek pedig különösen örülök, hogy a Közgazdasági Egyetem mai utódja, a Corvinus kiemelkedő oktatási és tudományos eredményeket ért el.

Bizonyára az elmondottak, de a családi körülmények is hozzájárultak ahhoz, hogy a feleségem és a fiam is a Közgazdaságtudományi Egyetemen szerezte első diplomáját, és természetesnek tartom azt is, hogy a most érettségiző unokámnak is ilyen irányú elképzelései vannak.